

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

- א. מלק בסכין מטמא בנגדים אבית הבליעה.....2
- ב. וזבחת כאשר צויתך מלמד שנצטווה משה על הושט ועל הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה.....2
- ג. אחד בעוף ... או וושט או קנה.....3
- ד. שחט את הוושט ואחר כך נשמטה הגרגרת כשרה נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הוושט פסולה.....4
- א. שחט את הושט ונמצאת הגרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה זה היה מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסול..5
- ב. שחט שני הצאי סימנין בעוף פסולה ואין צריך לומר בבהמה.....6
- ג. שחט חצי גרגרת ושהה כדי שחיטה אחרת וגמר שחיטתו כשרה ... בעוף ... גמרה לגרגרת...בבהמה ... גמרה לשחיטה כולה.....7
- ד. הרי שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמרו שחיטתו כשרה מאי לאו בעוף ומאי גמרו גמרו לקנה לא בבהמה ומאי גמרו לווושט.....9
- ה. כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד שמגיע לווושט או לקנה הגיע לווושט או לקנה חותך סימן אחד ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים.....10
- ו. כי ממסמס קועיה דמא ... וושט אין לו בדיקה מבחויז אלא מבפנים ... נבדקיה לקנה ונשחטיה לקנה ולכשריה והדר לפכוה לושט ולבדקיה.....11
- ז. עד שישחוט ... אלא בעוף הואיל וצולוהו כולו כאחד אבל בהמה כיון דמנתחה אבר אבר לא צריך ... עד שינקב את הוורידין ... בשעת שחיטה ... בשעת שחיטה אתי דם דחיים.....13
- ח. מחצה על מחצה אינו כרוב ... מדרבנן דלמא לא אתי למעבד פלגא.....16
- ט. חלקו לשנים והן שוין שניהם טמאין לפי שאי אפשר לצמצם ... תרי רובי בחד מנא ליכא.....17

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

דף כח.

א. מלך בסכין מטמא בגדים אבית הבליעה

כבר התבאר במסכת זבחים דף סח: ולעיל דף כ: שאם מלך תורים¹ שלא הגיע זמנו ובני יונה שעבר זמנם ושיבש גפה ושנסמית עינה ושנקטעה רגלה הרי זו נבלה לכל דבר, זה הכלל כל שהיה פסולה בקדש פסולה ואינה נבלה, לא היתה פסולה בקדש הרי זו נבלה לכל דבר.

לפיכך המולק ונמצאת טריפה, או שמלק בסכין או שמלק חולין בפנים וקדשים בחוץ, הרי זו נבלה לכל דבר שאין המליקה מתרת ומטהרת אלא דבר שהוא כשר למזבח כמו שהתבאר שם דף נ:.

עוף טהור² שנטרף ונשחט שחיטה כשירה שחיטתו מטהרתו ואפילו נשחט בעזרה, ואם נמלק ונמצא טריפה אין מליקתו מטהרתו, נמצאת אומר שהשוחט עוף טהור בין בחוץ בין בפנים בין קדשים בין חולין ה"ז טהור, והמולק חולין בפנים או שמלק קדשים בחוץ הרי אלו מטמאין בגדים בבית הבליעה.

ב. וזבחת כאשר צויתך מלמד שנצטוה משה על הושט ועל

הקנה ועל רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה

מצות עשה³ שישחוט מי שירצה⁴ לאכול בשר בהמה חיה ועוף ואחר כך יאכל שנאמר (דברים יב פסוק כא) וְזָבַחְתָּ מִבְּקָרְךָ וּמִצֹּאֲנֶךָ, ונאמר בבכור בעל מום (שם פסוק כב) אֵךְ פֶּאֶשֶׁר יֹאכֵל אֶת הַצִּבִּי וְאֶת הָאֵיל בֶּן הַתְּאֵבִלֹנוּ,

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ז הלכה ב ג

² רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק ג הלכה יב

³ רמב"ם הלכות שחיטה פרק א הלכה א

⁴ כתב מי שירצה, לומר שאינה מצוה שחייב האדם לעשותה עכ"פ כמו תפילין וציצית שופר סוכה ולולב. כס"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

הא למדת שחיה כבהמה⁵ לענין שחיטה, ובעוף הוא אומר (ויקרא יז פסוק יג) **אֲשֶׁר יֵצוּד צִיד תִּיהָ אוֹ עוֹף וְגו' וְשָׁפָךְ אֶת דָּמוֹ, מִלִּמְד שִׁשְׁפִּיכַת דָּם הָעוֹף כְּשִׁפִּיכַת דָּם הַחַיָּה**⁶.

זביחה זו האמורה⁷ בתורה סתם צריך לפרש אותה ולידע באי זה מקום מן הבהמה שוחטין, וכמה שיעור השחיטה, ובאי זה דבר שוחטין, ומתי שוחטין, והיכן שוחטין, וכיצד שוחטין, ומה הן הדברים המפסידין את השחיטה, ומי הוא השוחט, ועל כל הדברים האלו צונו בתורה ואמר (דברים שם פסוק כא) **וְזָבַחְתָּ וְגו' כַּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ וְגו' וְאָכַלְתָּ בְּשַׁעֲרֶיךָ שְׂכַל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ עַל פֶּה צוּה** בהן כשאר תורה שבעל פה שהיא הנקראת מצוה.

ג. אחד בעוף ... או וושט או קנה

כבר התבאר לעיל דף כז. ששיעור השחיטה⁸ המעולה, שיחתוך הקנה והושט לשנים ממש, בל ישאר אפילו אחד מהם מחובר בקצת, בין בבהמה וחיה, ובין בעוף⁹, לזה יכוין השוחט לכתחילה.

⁵ אף על גב דחיה בכלל בהמה שאני הכא דלא כתיב בהמה אלא זבחת מבקרך ומצאנך ואין חיה בכלל בקר וצאן. רדב"ז שם

⁶ ויש לתמוה אמאי נקט רבינו ראייה לעוף מדאיתקש לחיה ולא מפיק לה מדתני בר קפרא בראש פרק השוחט (דף כ"ז:): זאת תורת הבהמה והעוף וכו' הטיל הכתוב לעוף בין בהמה לדגים לחייבו בשני סימנים א"א שכבר הוקש לדגים לפוטרו בלא כלום א"א שכבר הוקש לבהמה הא כיצד הכשרו בסימן אחד וי"ל משום דלבר קפרא בסימן אחד סגי ליה לכתחלה ורבינו סובר שגם בעוף צריך לכתחלה שני סימנים כמ"ש להלן השחיטה המעולה שיחתכו שניהם בין בבהמה בין בעוף ולזה יתכווין השוחט. כס"מ שם, ועיין לה"מ ועיין מקורי הרמב"ם לרש"ש שם שהקשה שלפ"ז רבינו ז"ל תפס חומרא וכו' משום דהוי ספיקא דאורייתא ולחומרא. זהו חידוש גדול לא שמענו מעולם דליבעי בעוף ב' סימנים לכתחילה מדאורייתא, ועוד דא"כ אפי' דיעבד ליפסול בשחיטת סימן אחד. ועי' פמ"ג יו"ד ריש סי' כ"א במשבצות זהב.

⁷ שם הלכה ד

⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד כה א

⁹ לשון השו"ע (סעיף א') שהוא כלשון הרמב"ם (הל' שחיטה פ"א הל' ט'), אינו מבואר כ"כ, אבל שאר פוסקים כתבו להדיא דאפילו בעוף לכתחלה לא סגי ברוב שנים כ"א כל שנים. והוא מדפרכינן בגמרא (כ"ז ע"א) אמתניתין דהשוחט, דיעבד אין לכתחלה לא, עד כמה לשחוט ולזיל, ומשני איבעית אימא ארוב אחד בעוף, פ"י דלכתחלה תרי בעינן, איבעית אימא ארובו של אחד כמוהו, דלכתחילה בעינן כולו. וכ' הכסף משנה דהרמב"ם פסק בחומרי דהני תרי שינויי, עכ"ד. וכתב הכסף משנה ריש הלכות שחיטה (פ"א הל' א') דסבירא ליה להרמב"ם דהאי לכתחלה דאורייתא היא, עכ"ד. אבל דעת רש"י (ד"ה אאחד) ורוב הפוסקים אינו כן, רק דהוא דרבנן ממעם גזירה דילמא לא אתי למעבד רובו, וכן עיקר תב"ש א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ובדיעבד, אם שחט רוב קנה או רוב ושט בעוף, שחיטתו כשירה.

אם נשחט הרוב מותר אף לכתחלה לאכול ממנה, אף להחמיר ממדת חסידות שהכוונה היא רק שיכוין כן השוחט לכתחלה, וודאי דאין להחמיר לענין אף להשוחט לעצמו¹⁰.

במקום הצורך מותר לכתחילה לשחוט רק אחד בעוף, וכגון במקרה שיש לו צורך לבדוק את הוושט לאחר שחיטה משום חשש טריפה, משום שהגרון מלא דם כדלהלן. או שיש דלקת ואינו רוצה לשחוט במקום הדלקת כדי שיוכל לבדוק אחר כך¹¹.

ד. שחט את הוושט ואחר כך נשמטה הגרגרת כשרה נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הוושט פסולה

כבר התבאר לעיל דף י. שמחמשת הדברים שפוסלים בשחיטה הלכה למשה מסיני שהזכרו לעיל דף ט. הוא עיקור שישחט באופן שאינו קורע את סימני הבהמה.

עיקור כיצד¹², כגון ששחט בסכין פגום, שהפגם אינו שוחט רק נוקב וקורע, וכל שכן אם עקר קצת הסימנים ביד, או נעקר מאליו.

ועוד יש עיקור, כגון שנעקרו הסימנים או אחד מהם ממקום חיבורם בלחי, קודם שחיטה או בשעת שחיטה, בין על ידי מעשה בין מאליו, והוא הנקרא שמוטה¹³, שאין שחיטה מועלת בסימנים עקורים.

ואפילו בעוף שנעקר סימן אחד והשני שלם, ושחט בשני, לא הוה שחיטה, ונבילה היא דאורייתא, דבעינן שיהיו שני הסימנים ראויים לשחיטה.

¹⁰ בדרכי תשובה ס"ק ה הביא דין זה מד"ק סק"א שכ' דהוא עצמו אכל מעוף כזה עיין שם.

¹¹ כרתי שם ס"ק א

¹² שו"ע ונו"כ כד טו שמה"ח שם יז

¹³ ואין חילוק לדינא כלל בין עיקור לשמוטה, כדמשמע מלשון הפוסקים. תבו"ש כא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כל זה יש לאסור¹⁴, בין נעשה בשעת שחיטה, בין נעשה קודם שחיטה ונשחט אחר כך, יש ליתן עליו חומרי נבילות וחומרי טריפות, ואסורים הביצים וקֶלֶב שלהם, אפילו חי י"ב חודש.

אבל במיעוט שנעשה מכל אלה, בין נעשה קודם שחיטה בין נעשה בשעת שחיטה, אפילו הרוב שנשאר אינו במקום אחד כי אם על ידי צירוף, כשר.

המנהג¹⁵ להטריף עיקור¹⁶, בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא, בין בקנה בין בוושט, ואין לשנות. בעיקור דסכין פגום, והוא הדין בנעקר הסימן ממקומו אחר שחיטת רוב הסימן וגמר שחיטת המיעוט בסימן עקור.

אבל שחט הרוב, ועקר הנשאר ביד¹⁷, או עקרן מחבורן, ולא שחט אחר כך כלל, יש להכשיר דוקא בהפסד מרובה, דלאו דרך שחיטה הוא זה, ואינו פוסל השחיטה, וכל שכן שלא יעשה כן לכתחילה לעקור מיעוט בתרא¹⁸ בעודו חי. ואם נעקרו כי האי גוונא מעצמן, פשיטא דכשר אפילו בלא הפסד מרובה.

שחט אחד בעוף¹⁹ ואחר כך נשמת השני, כשר, נשמת אחד ואחר כך שחט השני, פסול.

א. שחט את הושט ונמצאת הגרגרת שמוטה ואינו יודע אם

קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה זה היה

מעשה ואמרו כל ספק בשחיטה פסול

¹⁴ שמי"ח יח ועיי"ש בתבו"ש

¹⁵ במקומות דלא נהוג חומרות מדינות אלו, יש להתיר עיקור דסכין פגום במיעוט בתרא במקום הפסד מרובה, וכן עקר הסימן אחר הרוב וגמר שחיטת המיעוט בו. כן כתב הרשב"א בתשובות ח"א סימן שס"ז, דעיקור דסכין פסולה לרש"י במיעוט בתרא משום דהוה דרך שחיטה, ומינה דהוה הדין שחט מיעוט בתרא בסימן עקור, דמאי שנא. וכבר נתבאר בהלכות שהייה (סי' כ"ג ס"ק ט') דיש לפסוק כרש"י בדליכא הפסד מרובה. אבל עקירות שלא בשחיטה יש להתיר כהסכמת הפוסקים. שמי"ח שם כא ותבו"ש ל

¹⁶ שמי"ח שם כ

¹⁷ מטעם דדרך שחיטה ובמעשה שחיטה קעביד, הוה ליה כולה הדא שחיטה, אבל כהאי גוונא, לאו דרך שחיטה הוא. תבו"ש שם כט

¹⁸ ואם תפס הקנה לבדו בגוונא דליכא למיחש לוושמ, ועקר בידו מיעוט קמא, או אפילו שחטו בפגום, יש להכשיר בהפסד מרובה

¹⁹ שמי"ח שם כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

אם אינו יודע²⁰ אם נשמט אחר שחיטה או קודם גמר שחיטה, והוא הדין אם נמצא סימן השחוט שמוט ואינו יודע אם קודם גמר שחיטה נשמט או אחר כך, אמרו חז"ל כל ספק בשחיטה פסול²¹.

ואף על פי שפרנס אחר השחיטה, או משמשו ודחקו בסימן אחר השחיטה, שאפשר להשמט על ידי משמוש זה²², אין תולין לומר שנעשה אחר השחיטה, גם השוחט אינו נאמן לומר הרגשתי בשעת שחיטה שלא היה שמוט, שאי אפשר לעמוד על זה, אלא אם כן אומר בדקתי אחר שחיטה ומצאתי שלא היה שמוט, שאז נאמן אפילו יחידי, כמו שנאמן על השחיטה²³.

כל ספק בשחיטה²⁴ הרי הוא ספק נבלה²⁵ והאוכל ממנה מכין אותו מכת מרדות.

ג. שחט שני חצאי סימנין בעוף פסולה ואין צריך לומר בבהמה

²⁰ שו"ע ונו"כ שם יז שמ"ח שם כב

²¹ ועיין בנו"כ בשו"ע אי הוי ספק נבילה דאורייתא או דרבנן או דחשיב כודאי משום חזקת איסור בלבוש (סעיף י"ז) כתב וז"ל, ולא אמרינן אחר שנחבטה כו' ופרנסה נעשית שמוטה, דאין בפרנסה כח להשמיט הסימן, ואוקי בהמה אחזקתה שלא נשחטה כראוי, עכ"ל. משמע דאלו היה כח בפרנסה להשמיט, היינו תולין בפרנסה, אבל השתא דאין כח בפרנסה, ונשאר הדבר שקול, מוקמינן לה אחזקה דאינה שחוטתה. ונפק"מ אם משמשו בה אחר שחיטה בחזקה דיש כח להשמיט, תולין בה. אבל המעיין במהרי"ק גופיה, שורש ל"ה, יראה להדיא שאפילו כה"ג טריפה, דמיתתה לה מטביל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ (חולין י'), אפילו נתעסק באותו מין כל היום כולו אחר טבילה, דאפשר ומסתבר לתלות בו, אפילו הכי לא עלתה לו טבילה, ולא מפקינן ליה מחזקתו אלא בברי. וה"נ כ"ז שאין ברור גמור, אף על גב דאיכא למסתבר למיתלי, לא תלינן, עיין שם. תבו"ש לא

²² עיין שו"ע הרב שם מא כגון שאומר שבדק אחר שחיטה בבדיקה. וקא משמע לן דאף על גב דאתחזק איסורא ואיכא נמי ריעותא דהרי שמוטה לפניך אפילו הכי נאמן יחידי בדבר שהיה בידו ואף על גב דשמוטה אינה בידו לתקן הא לענין שמוטה לא איתחזק איסורא דאדרבה היא בחזקת היתר לענין שמוטה דרוב בהמות אינן שמוטות ואיסור אבר מן החי דאתחזק היה בידו לתקנו בשחיטה (מהרא"י). אבל אם לא בדק אחר שחיטה לא אמרינן אי איתא דהוי שמוטה הוי חזי ליה או מרגיש בו כי מי יוכל להבחין בזה הלא הוא כעצמים בבטן המלאה (מהרי"ק).

²³ רמב"ם הלכות שחיטה פרק ג הלכה יח

²⁴ לפי מה שכתב הפרי מגדים סימן י"ח [שפתי דעת ס"ק א] וריש סימן כ"ה [שפתי דעת ס"ק א] אתי שפיר, דמה שכתב הרמב"ם דכל ספק בשחיטה הוא ספק נבילה היינו דוקא רק בספק שהה ודרס, דרוב שוחטין כהוגן ואין שוהין ודורסין ואמרינן סמוך מיעוטא לחזקה דבהמה בחייה כו' והוי פלגא, הא ספק שקול מוקמינן אחזקה והוי כודאי. יד אברהם כה א ועיין שרידי אש מסכת יבמות סימן כ ושי"ך קי כללי ס"ס סד ובפמ"ג שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר לעיל דף כז. שהסימנין אינם מצטרפין, שאם שחט חצי אחד בעוף, או אפילו חצי כל סימן, ואחד וחצי בבהמה וחיה, אע"ג דהוה ליה הרוב משניהם כשנצרפם יחד שחיטתו פסולה.

ואפילו שחט רוב הקנה בעוביו²⁶ ולא בחללו, שהקנה לצד העור עב יותר מצד שני שנגר המפרקת, אי נמי שחט רוב חללו ולא רוב עוביו, לא מקרי רוב.

והוא הדין²⁷ בוושט אי ליכא רוב חללו, אפילו שחט עור החיצון דוושט כולו, וחצי חלל הפנימי²⁸, לא מיקרי רובא, ופסולה דאורייתא.

ג. שחט חצי גרגרת ושהה כדי שחיטה אחרת וגמר שחיטתו כשרה ... בעוף ... גמרה לגרגרת... בבהמה ... גמרה לשחיטה כולה

מההלכות הפוסלות את השחיטה היא שהייה, – כיצד – הרי שהתחיל לשחוט, והגביה ידו, או עמד מלשחוט²⁹ אפילו בלא הגבהה, בין בשוגג בין במזיד בין באונס בין ברצון, ואחר כך גמר השחיטה, הוא או אחר, הרי זה נבילה דאורייתא.

²⁶ רבינו ירוחם (נמ"ו א"ה ח"ג, קי"ט ע"ב) וכן הוא לשון הרשב"א ז"ל בארוך (בית ב' שער ב', כ"ו ע"ג) ובקצר (שם כ"ז ע"ב), דבעינן רוב חללו והיקפו. ולא מצינו חולק עליהם. תבו"ש שם ג

²⁷ כמו שהביא הש"ך (ס"ק ב') בשם רש"ל (הג' וחי' לטור ד"ה היה חצי הקנה) בשם מהר"מ מ"ץ, גם בשם הב"ח (ד"ה מצאתי בתשובה), דכהאי גוונא לאו שחיטה הוא. תבו"ש ד

²⁸ דידוע היא שהשחיטה היא להמית החי על ידי שחיטה זו, כדאמרינן בשבת (ע"ה ע"א) אמרינן דשוחט חייב משום נטילת נשמה, וכמבואר כמה פעמים, ואין להאריך בזה. ואי איתא דשחט עור חיצון דוושט כולו וקצת מעור הפנימי הוה ליה רוב וושט והוה שחיטה, על כרחך צריך לומר דרוב וושט דקאמרינן היינו רוב עובי העורות, ואי שחט רוב עובי העורות, אף על גב דלא הגיע לחלל הוה שחיטה. ואמאי, הא כהאי גוונא חי הוא, דאנן לא מנינן בתוך י"ח טריפות כי אם ניקב לחלל, אבל כל זמן שלא ניקב לחיות, ומה זו שחיטה. תבו"ש שם

²⁹ כ"כ הש"ך (ס"ק ב') ופר"ח (ס"ק ב'), והוא פשוט. הפר"ח ס"ק ח' הביא בשם מהרש"ל (יש"ש פ"ב סי' ט"ו) והמ"ז (ס"ק ב'), דאם התחיל לשחוט ונדהה ידו ממקום למקום אחר וגמר שם שחיטתו, כשרה אפילו לדידן, דזה לא מקרי שהייה כלל, כמו שמצינו סי' כ"א (סעיף ג') בשוחט בשנים ושלישה מקומות, עכ"ד. וכ' הפר"ח ע"ז דברור הוא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אחר ששחט³⁰ רוב אחד בעוף או רוב שנים בבהמה אין שהייה פוסלת, ולפי זה אין שהייה בקנה בעוף כלל³¹. ויש מי שאומר שכל שלא נגמרה שחיטת כל שני הסימנים פוסלת שהייה ולכתחלה יש לזהר לחוש לדבריו.

נהגו במדינות³² אלו לפסול שהייה משהו בין בבהמה בין בעוף, בין במיעוט קמא בין במיעוט בתרא, בין בקנה בין בוושט, ואין לשנות, דחשובה לספיקא דאורייתא³³.

ומכל מקום בהפסד מרובה נראה לי דאם תפס הקנה לבדו בידו, וברור לו שלא נגע בוושט, ושהה במיעוט קמא דקנה, יש להכשיר³⁴. אבל במיעוט בתרא בין בקנה בין בוושט בין בעוף בין בבהמה אין להקל במדינות אלו, אפילו בהפסד מרובה, דכבר קבילו עליהו דעת המחמיר.

אבל במדינות אחרות דלא קבילו עליהו, יכשירו כשתפס הקנה לבדו ויודע בבירור שלא נגע בוושט ושהה במיעוט קמא דקנה אפילו בלא הפסד מרובה³⁵. אבל במיעוט בתרא אחר שחיטת רוב ב' בבהמה או רוב א' בעוף לא יכשירו השהייה כי אם בהפסד מרובה.

אם אחר ששחט רוב ב' בבהמה ורוב א' בעוף שוהה הבהמה או העוף למות, לא יחזור וישחוט, דהוה שהייה במיעוט בתרא, ואפילו בסכין פגום לא ישחוט³⁶, דהוה דרך

³⁰ שו"ע ונו"כ כג ה

³¹ דבמיעוט קמא דקנה לא שייך שהייה כדלעיל מידי דהוה אחצי קנה פגום ס"ס כ"א משא"כ בוושט דהוי שהייה במיעוט קמא דנקובתו במשהו כדלקמן סי' ל"ג אבל קנה פסוקתו ברובו כדלקמן ריש סימן ל"ד, ש"ך שם יא, אך הלבוש פסק דשהייה במיעוט קמא דקנה פסול אף דממ"נ אי עבד רובא נגמר השחיטה ואי לא נשחט רובא הו"ל כמו חצי קנה פגום מ"מ הואיל ודרך שחיטה נעשה אסרינן לה עיין שם

³² רמ"א שם

³³ עיין תבו"ש שם ט, אולם עיין יד יהודה הקצר שם י בוז"ל ויוכל להיות דלרש"י אסור מספיקא דאורייתא. מיהו י"ל דלדידן אין המנהג לאסור רק מדרבנן, כדעת הפוסקים דס"ל כן

³⁴ משמע מדברי הרב דהוה אפילו לדידן כשר וכ"כ העש"ז בהדיא דקי"ל הכי וה"ט רביון דידוע שלא ניקב הושט לא שייך תו שהייה דהא דפסלינן שהייה במיעוט קמא דקנה היינו משום דלא בקיאינן בבדיקת הוושט וחיישינן לנקובת הוושט כדלקמן ס"ס כ"ג בהג"ה משא"כ הכא. ש"ך כא ה

³⁵ דבקנה לא שייך שהייה במיעוט קמא כלל מידי דהוה אחצי פגום וכמ"ש בחולין כ"ט מתוספתא שחט חצי גרגרת ונגמרה לאחר זמן כשר ולדידן דאסור שהייה במיעוט קמא דקנה מחשש שמא נגע בוושט ואם תפס הקנה לבדו כשר כמבואר. פמ"ג משב"ז שם ד

³⁶ ועל ידי עכו"ם שרי, דחתיכת העכו"ם לא מקרי דרך שחיטה, כמ"ש סימן ב' סעיף כ"ו. רק נראה לי דיש למנוע אפילו על ידי עכו"ם, דאין הכל בקיאים, וסברי מי עדיף על ידי עכו"ם מעל ידי ישראל, ויבואו לעשות על ידי ישראל. ועוף שקורין אינדיק, נוהגין להתיז ראשו בקורדס מיד אחר שחיטה, יש למחות בידם, דאיסורא קעבדי, אפילו דיעבד, במדינות אלו, מטעם הנזכר, אם אין יודעים בבירור שכבר יצא נפשו. שמ"ח שם ה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

שחיטה ופסלה בו שהייה, וגם הוה עיקור במיעוט בתרא, וגם לא בקורדם מהאי טעמא, רק יכנה על ראשה וכדומה³⁷.

ואם בשעת שחיטה נדחה ידו אל הקיר וכדומה, או שהסכין נגע בכותל או בקרקע, בכל אלו נוהגין במדינות אלו להטריף משום שהייה, בין בבהמה בין בעוף.

ואם בשעת שחיטה חתך באצבעו ונבהל, יש לחוש ששהה קצת מחמת ביעתותא, וטריפה. ובבהמה אין להחמיר מספק משהו³⁸.

ד. הרי שהיה חצי קנה פגום והוסיף עליו כל שהוא וגמרו שחיטתו כשרה מאי לאו בעוף ומאי גמרו גמרו לקנה לא בבהמה ומאי גמרו גמרו לזושט

היה חצי קנה פגום³⁹ וחתך שם⁴⁰ והשלימו לרוב⁴¹, או התחיל לשחוט במקום השלם ופגע בפגם והפגם משלימו לרוב, כשר⁴², שכל שלא נפגם רוב הגרגרת לענין דין טריפות קיימא לן דהוה ליה כשלם, והרי השוחט עשה בו מעשה רוב.

וכל זה דוקא כשירדע או ניכר שנעשה הפגם מחמת חולי, וראה בבירור שלא שלט החולי בזושט, או שנעשה מחמת אדם שאחז הקנה בידו וירדע שלא

³⁷ רמ"א שם

³⁸ שמ"ח שם

³⁹ שו"ע ונו"כ כא ה

⁴⁰ למאי דפסקינן הלכתא כשאלתות (פרי' בהעלותך שאילתא קב"ד), והוא דין המבואר (בשמל"ח) סעיף ד' דמצטרפין שנים ושלשה תנוכים לרוב הסימן, היה ראוי לחדש דין כאן, דאם היה חצי קנה פגום ושחט משהו במקום אחר באותו היקף או למעלה או למטה נגד השלם והשלים לרוב עם הפגם, כשר. דמאי שנא חתך לתוך הפגם או לא, מכל מקום השוחט עשה בו מעשה הוצאות החיות על ידי שחיטה. אבל מכל מקום, לפי מה שכתבתי לעיל ס"ק ו', דנראה לי דאין דעת שאר הגאונים ופוסקים כמותו, רק מהכרעת הרא"ש ז"ל (פ"ב סי' ד'), אם כן, הבו דלא להוסיף עלה, ושלם להתיר כי אם מה שכתוב בדבריו להדיא, אבל בחצי קנה פגום בענין רוב במקום אחר. תבו"ש שם יא

⁴¹ אפי' במשהו דהגם שאינו שוחט אלא משהו מקרי שחיטה. ועי' פרי תואר ס"ק ה'

⁴² עי' בס' תוספת ירושלים בסעי' זה שכ' דכל זה הוא רק בדיעבד אבל לכתחלה צריך שיהא הקנה שלם ומח"ט כ' בעובדא שאירע בבהמה שהי' לה מכה בצוארה והיה צריך הרופא לחתוך העור שצריך לזוהר שלא יגע בקנה אף שיכול לזוהר שלא יחתוך עד הרוב דלכתחלה צריך שיהי' הקנה שלם ואם אירע שנגע ישחוט לכתחלה במקום אחר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

הגיע לוושט כלל, אבל מן הסתם⁴³ יש להסתפק בוושט, ואנן⁴⁴ איננו בקיאים בבדיקת הושט, וטריפה מספק.

ה. כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד שמגיע לוושט או לקנה הגיע לוושט או לקנה חותך סימן אחד ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים

כבר התבאר לעיל דף יט: וכא. ובזבחים דף סד. סה. שמולק את ראשה ממול עורף⁴⁵, וצריך דוקא כהן, ובצפורן שלו המחובר לו, ויורד בצפורנו עד שיחתוך הסימנין או רוב אחד מהן ואינו מבדיל הראש מן הגוף.

והמולק בסכין או מן הצדדין אינה מליקה אלא כמי שחנק או נחר, וכל העורף בשר למליקה.

ולכתחילה⁴⁶ מצוה יותר להוליך ולהביא בצפרנו בלא לדרוס⁴⁷ כדין שחיטה, ומ"מ אם רוצה דורס ויורד בצפרנו, כי דרסה בשרה במליקה. וחותך מקודם

⁴³ נראה דאם עשה קנה פגום ביד, יש לחוש. אבל אם חצי קנה פגום על ידי חולי, מהיכי תיתי להחזיק ריעותא לוושט, וכשר. כרית שם ו

⁴⁴ שמ"ח שם ט

⁴⁵ עיין מנחת חינוך מצוה קמו אות כז ובכסף משנה על הרמב"ם שם ומול העורף הוא שעורף נקרא מה שהוא נגד הפנים ומתחת לזה נקרא ממול ערפו וכל השטח מן הצואר שהוא בשר לשחיטה כשר מאחוריו למליקה ואם מלק מן הצדדין של הצואר מליקתו פסולה שאין זה מול העורף וכ"ש אם מלק מן הצואר (תורת הקדשים זבחים סד ע"א אות ה)

⁴⁶ רמב"ם מעשה הקרבנות פ"ז ה"ו

⁴⁷ וכמו דדרסה אינה פוסלת במליקה כך חלדה אינה פוסלת, עיין שם וברש"י ד"ה לא אמרן אלא במליקה וכו'. וגם עיקור סימנים (שנעקרו ממקומן קודם מליקה) כשרה במליקה, עיין ש"ס שם ורמב"ם כאן פ"ז הכ"ג. והגרמה, אם התחיל למלוק למעלה ממול ערפו, מפורש בש"ס שם ע"א דפסולה ע"ש, אך אם מלק ממול ערפו ואחר זאת בהסימנים הגרים נראה דדינו כמו בשחיטה, ועיין יו"ד סי' כ"ד (סי"ב – י"ד) דיני הגרמה, וצ"ע. ואם שהייה פוסלת במליקה, עיין זבחים ס"ה ע"ב דנראה שם דלאחר חתיכת מפרקת עם החוט ושהה פוסל, וכן באמצע סימן ראשון, אך לאחר שמלק סימן אחד ג"כ דהוי ליה כמתה, אם שהה בין סימן ראשון לשני יש פלוגתא בין תנא קמא לרבי אלעזר ברבי שמעון, ולרבא תנא קמא סבירא ליה דאין שהייה פוסלת דהסימן השני הוא רק כדי לקיים מצות הבדלה, ורבי אלעזר ברבי שמעון סובר דפוסל בין סימן לסימן, ואביי מסיק דלכולי עלמא פוסל בין סימן לסימן. ולא נתבאר דין זה דשהייה הן באמצע והן בין סימן לסימן בדברי הרמב"ם כלל, ועיין חולין שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

המפרקת וחוט השדרה⁴⁸ בלא רוב בשר, כיון שעם יחתוך רוב בשר הרי היא כמתה קודם מליקת הסימנים, אך חותך בלא רוב בשר ויורד בצפורנו עד שיחתוך הסימנים או רוב אחד מהן ואינו מבדיל הראש מן הגוף ורשאי לחתוך כל הסימנים ולא הוי הבדלה כיון שמחובר הראש להגוף על ידי העור⁴⁹. וי"א⁵⁰ שאינו רשאי לחתוך יותר מסימן אחד, ואם חתך יותר מסימן אחד נחשב הבדלה אע"פ שמחובר.

ובעולת העוף עושה כנזכר⁵¹ אך צריך לחתוך שני הסימנים בעולה כשהוא יורד.

דף כח:

**ו. כי ממסמס קועיה דמא ... וושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא
מבפנים ... נבדקיה לקנה ונשחטיה לקנה ולכשריה והדר
לפכוה לושט ולבדקיה**

⁴⁸ ואם לא חתך כסדר הזה אלא שהביא הסימנים לאחור וחתכם קודם שחתך המפרקת והדרה המליקה פסולה והעוף נבילה (זבח תודה ותורת הקדשים זבחים סד ע"ב אות ה)

⁴⁹ מנחת חינוך מצוה קכד אות ב ועיין כסף משנה שם שהסמ"ג (לאוין שכ"ז) סבירא ליה ג"כ כהרמב"ם והביא ראיה לדבריו, ועיין לחם משנה שם ועיין בחי' הגריז זבחים סה ע"ב בביאור שיטת הרמב"ם ובמה נשתנה הבדלת הראש האסורה בחטאת מהבדלת הראש הנדרשת בעולת העוף ששם הוא דין שיהיו שני גופים עי"ש ועיין בקרן אורה זבחים סד ע"ב

⁵⁰ דעת רש"י בזבחים ס"ד ע"ב ד"ה ואינו מבדיל ובחולין כ"א ע"ב ד"ה ואינו מבדיל, ועיין זבח תודה זבחים סד ע"א שהביא שהתוס' בכמה מקומות והרע"ב והר"ש משאנץ על התו"כ ס"ל כשימת רש"י וכך פסק שם בתורת הקדשים אות ג

⁵¹ שם הלכה כג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

עוף הבא⁵² לפנינו שנקרע הצואר מבחוץ⁵³ וצוארו מלוכלך בדם, אין חוששין לספק דרוסה⁵⁴ לבדוק כל החלל, אבל חוששין לספק נקובה, לבדוק מקום המלוכלך⁵⁵, מבפנים⁵⁶ כנגד מקום המלוכלך.

אך לא תועיל בדיקה מבחוץ⁵⁷ שוושט אין לו בדיקה מבחוץ אצל דרוסה שצריכה בדיקה, מפני שכיון שהוא אדום אין אודם הארס ניכר בו. וכן לדעת אם ניקב אף שהנקב במקום ידוע⁵⁸, אין לוושט בדיקה מבחוץ שמא נכנס טיפת דם בנקב ע"כ אינו ניכר מבחוץ שכולו אדום⁵⁹, אלא מבפנים.

כיצד יעשה, אם עוף הוא קורע קצת בעור תחלה⁶⁰, בודק הקנה מבחוץ ושוחטו, ומוכשר בסימן אחד⁶¹, ואח"כ מהפך הושט ובודקו מבפנים⁶². ואם בהמה היא, כיון שצריכים אנו שני סימנים אין לה תקנה.

⁵² שו"ע ונו"ב לג ח

⁵³ משמע דאי לא נקרע הצואר אלא נמצא לכלוך דם אחר שחיטה סביב הושט בפנים אין שום חשש בזה וזה אפילו לדין. ט"ז שם יג ומיהו באוונות שמלעיטין אותם אם ניקב עור הפנימי וקורט דם בחוץ פשיטא דמריפה ואפילו זה שלא כנגד זה יש לחוש. משב"ז שם.

⁵⁴ כיון שאין דורס לפנינו. ט"ז שם יד

⁵⁵ משמע דעת המחבר דאפילו הנקב במקום שאין ידוע יש לו בדיקה מבפנים ול"ד למ"ש בסי' נ"א דמחט שנמצא בחלל הגוף טרפה דחיישי' שמא ניקבו אחד מהאברים שנקובתן במשהו ואין להם בדיקה דהתם לא ידעינן כלל היכן ניקבו ונקב משהו לא מינכר אבל הכא עכ"פ ידעינן שכנגד מקום המלוכלך ניקב ויש לבדוק נגד מקום המלוכלך. ש"ך שם יד

⁵⁶ ש"ך טו

⁵⁷ שו"ע ונו"ב שם ו

⁵⁸ פר"ח שם טו

⁵⁹ ט"ז שם יב מרש"י

⁶⁰ ט"ז שם יא ובשלחן גבוה ס"ק ט"ז שהקשה ע"ז מדברי הרמ"א לעיל סוף סי' כ"ג דאם תלש הנוצות מן העוף ויצא מהם דם או חתך העור בבהמה ויצא דם יש להטריף דחיישינן לנקובת הוושט וכי' דהט"ז לא כתב זאת רק לשיטת המחבר דס"ל דמהני בדיקת הוושט בהתך מקצת העור ויצא דם אבל למעשה אה"נ נקטינן כדעת הרמ"א דלא מהני לקרוע מקצת העור כנ"ל משום דחיישינן לנקובת הוושט עיין שם ונלפענ"ד די"ל דגם לדין יכולים לעשות תקנה זו לקרוע העור דהא כבר כ' לעיל סי' כ"ג שם (ס"ק צ"ט) דבקורע או חותך עור הצואר ואפי' יצא דם אם תפס הקנה לבדו ואומר ברי לי שלא נגעתי בסי' עיין שם אך עולה מזה עכ"פ שצריך לומר דמיירי שתפס הקנה לבדו ואומר ברי לי כנ"ל. דרכ"ת שם עב

⁶¹ אף על גב דלכתחלה צריך לשחוט ב' סימנים אף בעוף וכדלעיל סי' כ"א הכא כיון שאין לו היתר אלא בסימן אחד כדיעבד דמי כ"כ הפוסקים. ש"ך יא

⁶² שעור הפנימי הוא לבן וזך ונקב וארס ניכרים בו, ואם ימצא בו נקב חיישינן שמא גם החיצון ניקב כדלעיל, וכל שכן אם ימצא בפנים קורט דם שהוא סימן ארס שנדרסה וירד הארס דרך שני העורות ומריפה, לבוש שם, הנה לכאורה נראה מזה דוושט לא בעי בדיקה מבחוץ כלל רק מבפנים ובבדיקה זו די אמנם יעיין בפר"ח ס"ק י"ד ובחידושי הגאון רעק"א ז"ל ובתב"ש ס"ק י"א ובערך השלחן אות ו' ובתורת יקותיאל ס"ק"ג ובערוגות

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אולם אנו איננו בקיאים בבדיקת דרוסה ולפיכך בין אם חשש דרוסה כגון שראינו חתול⁶³ רודף אחריו ואין אנו יודעים אם דרסה או לאו אף על גב שאינו מלוכלך בדם, או שצוארו מלוכלך בדם אף על פי שלא ראינו חתול רודף אחריו, אין לו תקנה.

אך אם ניקב על ידי קוץ וכדומה במקום ידוע⁶⁴, מועילה בדיקה כנוצר כנגד הקוץ, אך אינה מועילה אם נתחב במקום שאינו ידוע⁶⁵.

וכעת שכיח הדבר הרבה שהעופות נושכין זא"ז, על כן אם מצינו שנקרע הצואר גם נגד הסימנים, אין לחוש לנקיבת הושט, דתמיד תלינן בדבר השכיח, וע"י נשיכת העופות אין לחוש לנקיבת משהו, זולת לקרע גדול, ובזה גם בעוף גם בעור החיצון בקיאת אנו לבדוק⁶⁶.

ז. עד שישחוט ... אלא בעוף הואיל וצולוהו כולו כאחד אבל

בהמה כיון דמנתחה אבר אבר לא צריך ... עד שינקב את

הזורדין ... בשעת שחיטה ... בשעת שחיטה אתי דם

דחיים

כבר התבאר לעיל דף כז. בשעת שחיטה⁶⁷ מתעורר כל הדם שבגוף החי לצאת דרך הסימנים והזורדין שבצוואר, ולכן צריך לנקוב הזורדין בשעת שחיטה או אחר כך כל זמן שמפרכס, שאז עדיין הדם חם ויוצא על ידי הנקבים שבזורדין.

הבושם אות ח' ובשער המים ס"ק י"ד שזה תלוי בפלוגתת הר"ן והרא"ש והרשב"א שלדעת הר"ן והרא"ש אם יש מפת דם דרוסה בחיצון דוושט מריפה משום דסופו לחלחל גם לפנימי ובתב"ש שם כ' דלדינא יש לפסוק להחמיר כהר"ן וכהרא"ש עיין שם מזה בשו"ת מהר"י אוסאד היו"ד סי' ס"ב ס"ג ס"ד וס"ה ובשו"ת כתב סופר חיו"ד סי' כ"א אות י"ב י"ג

⁶³ לבוש שם ז

⁶⁴ ואף על גב דרבינו ירוחם כתב דנמצא קוץ תחוב לא מקרי מקום ידוע דשמא קוץ נקב למעלה והאובלין ומשקין הזורידוהו למטה ושמא הנקב אינו במקום שהקוץ עומד שם, ומביאו ב"י, ואפשר דהר"ב לא חייש להא וסבירא ליה דזה מקרי מקום ידוע. ש"ך שם כא

⁶⁵ ש"ך שם ז יד

⁶⁶ יד יהודה הקצר יד

⁶⁷ שו"ע ונו"כ שם כב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם לא עשה כן נשאר דמיהם בם ואינו יוצא הכל לא על ידי מליחה ולא על ידי צליה, ואפילו נקב הורידין קודם צליה או מליחה, כיוון שכבר נתקרב הדם.

וזה תקנתו, שינתחנו אבר אבר, ואז מותר בין לצלי, ובין למליחה ולקדרה, כיוון דנחתך כל כך, הדם יוצא.

ונהגו להקל⁶⁸ בעוף⁶⁹ בהסרת הראש מן הגוף לבד, וחשבינן ליה כנתוח אבר אבר דבהמה.

ולכן לא נהגו האידנא לשחוט או לנקוב הורידין בשעת שחיטה, דתמיד מסירין הראש מהגוף בעוף, ומנתחין אבר אבר בבהמה קודם מליחה או צליה, אפילו בגדיים וטלאים הדקים.

אם רוצה לצלות עוף או בהמה שלם, או למלחם ולבשלם שלם, על ידי שחיטת או נקיבת הורידין בשעת שחיטה, צריך הוא אז לנקוב את כל ורידין וחוטין⁷⁰ שבבשר הצוואר, עד שלא ישאר שלם גם אחד, ואז מותר אפילו לכתחילה בין לצלי בין לבישול.

⁶⁸ רמ"א שם

⁶⁹ במרדכי (רמז תר"ה) כתב, תימה מה שאנו נוהגין לצלות ולבשל עוף שלם בלא (שנקרו) [שנקבו] ורידין בשעת שחיטה. לכן נראה כר"ת, דאנו שמסירין הראש לא מקרי שלם. והא דקאמר בנמרא (כ"ח ע"ב) אבל בהמה דמנתחה אבר אבר כו', לאו דווקא. אי נמי, משום דצוואר בהמה גדולה צריך להתוך לשתי התיכות. אבל בעוף די בהסרת הראש, עכ"ד. והנה רמ"א ז"ל (סעיף א') סתם וכתב, דאם הסירו הראש ממנו לא מקרי שלם, עכ"ד. ואף על גב דבעוף קאי התם, מ"מ כיוון דכתב סתמא ולא חילק ואח"כ מבואר בשו"ע (סעיף ב') דבהמה גם כן אסורה לצלותה שלימה אם לא הסירו הורידין, נראין מדברי רמ"א דגם בבהמה די בהסרת הראש. ובאמת כן הוא לפי התירוץ הראשון שבמרדכי, אבל דעת הש"ך ז"ל (ס"ק ב') אינו כן, לכן בדין שלא להקל יותר מן המנהג, וכתירוץ השני. וכן דעת הפר"ח ז"ל (ס"ק ב') תבו"ש שם א

⁷⁰ דדעת רש"י (כ"ז. ד"ה וורידין, צ"ג: ד"ה מיזרקין), ובעל העיטור (הל' הכשר בשר, ג' ע"ד), והרשב"א (תוה"ב בית ג' שער ג', ע"א ע"ב), והר"ן ז"ל (ו'. ד"ה רבי יהודה, ל"א. ד"ה דלועא), דלא בעינן שחיטת כל הורידין כי אם שנים, כמו שכתב הר"י (ו'): להדיא, והוא מתוספתא (פ"ב הל' א'), וכן דעת הרשב"א (חי' כ"ח: ד"ה אבל בהמה וצ"ג. ד"ה ומיהו, תוה"ב בית ג' שער ג', ע"א ע"א) ורבינו ירוחם (נמ"ו א"ה ח"ג, קי"ז ע"ד), כמו שכתב הש"ך ס"ק ב'. וכן משמע מלשון רבינו ירוחם. אבל לשון הרמב"ם בפירוש המשנה (פ"ב מ"א) הוא כך, ורידין הם שני גידים דופקים בצוואר על שני צידי קני הריאה, עכ"ל. משמע דסבירא ליה דאינן כי אם שנים, והשאר לאו ורידין מקרו. גם יש מפרשים דורידין לחוד ומזרקין לחוד, ואם כן ודאי אנן לא ידעינן הי נינהו דילמא שחט לשאר גידים ושבק לורידין. ולכן צריך לשחוט או לנקוב בשעת שחיטה כל אותן שבבשר שאפשר להשחט עם הסימנים, מה שאין כן הנמצא תוך העצם אינו בכלל זה, וגם לא במשמעות לשון הרמב"ם. תבו"ש ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם לא עשה כן, נראה לי דלא מהני, אפילו מחטט הורידין שבצוואר עם הבשר שסביבותם אחר שנתקרר⁷¹, מפני שכל הורידין שבגוף שופכין לורידין שבצוואר בשעת שחיטה, וכיון שלא היה להם מקום לצאת אז, שוב אינם יוצאים כי אם על ידי ניתוח אבר אבר בבהמה והסרת הראש בעוף, דאז יש להם מקום רחב לצאת על ידי צליה או מליחה.

לא שחט ולא נקב הורידין בשעת שחיטה, וצלה שלם, מותר בדיעבד על ידי שיחטט כל ורידי הצוואר וישליכם עם כדי נטילה מהבשר שסביבם, והוא כרוחב אגודל דם שבשאר חוטי ורידין שבגוף סמכינן בדיעבד לומר שהאש שואב אותם לגמרי.

וכל בעל נפש יזהר מורידי כל הגוף כשנצלה שלם ולא נשחטו הורידין, ולא יאכל כי אם מהבשר שאין בו שום גיד.

עוף שלא נשחט רק סימן אחד, יש שהחמירו שלא לאכלו כולו כאחד אפילו בצלי אלא לאחר חתיכת הורידין ורוב שני הסימנים

ואם נתבשל שלם בלא נקיבת ורידין בשחיטה, אפילו אם חטט ורידי הצוואר אחר שנתקרר וקודם מליחה, יש לאסור כולו⁷², כי בעינין ס' נגד דם שבכל חוטי הגוף⁷³, ומי יודע כמה הם והיכן הם לשער נגדם⁷⁴.

ואם נמלח שלם ועדיין לא בשלו, נאסרו כל הורידין שבגוף וצוואר, שבלעו על ידי מליחה דם בעין מה שבתוכן⁷⁵, ואין לו תקנה כי אם שיסיר הראש, וגם ורידי הצוואר עם הבשר שסביבם באומד פחות מכדי נטילה, ובבהמה ינתחה לאברים, ויצלנו ויאכל רק הבשר בלי שום גידים.

אם יש ספק אם נשחטו הורידין או לא⁷⁶, האידנא חזקה שלא נשחטו בין בעוף בין בבהמה:

⁷¹ תבואות שור סימן כב ס"ק ג: (ג) מחטט הורידין. דלא כהש"ך ס"ק ג' דלכתחלה פשוט דיש לחוש לדעת פוסקים ולא לצלותו כי אם אחר ניתוח. וכן כתב הרשב"א בתורת הבית ארוך (בית ב' שער ב', כ"ז ע"ב) להדיא, תבו"ש ג

⁷² עיין תבו"ש ה שהאריך להוכיח כן

⁷³ ומכל מקום אם בשל עמו שאר דברים, אין להחמיר לומר דהעוף או הבהמה נעשה נבילה, ולבעי ס' נגד כולו, רק אם יש על כל פנים ס' בכל הקדרה נגד כל הגידים וחומים שבאותו עוף או בהמה, הכל מותר חוץ מאותו עוף או בהמה ובלבד שיהיה ס' נגד ורידי הצוואר על כל פנים באותו עוף, אם לא נפתחו ורידי הצוואר כלל. שם"ח שם ה

⁷⁴ ובשלמא בצליה שדעת הרא"ש להקל, ופסקו הטור והשו"ע כן, אין בידינו להחמיר כי אם לכל בעל נפש. אבל בבישול דמדינא בעינן ששים נגד כולם, ואם כן, מי הוא היודע לשער אותם בזמנינו זה, רק דאם יש הרבה כל כך בקדרה דדעת האדם מסכמת בודאי שיש ששים נגד כולם, יש להתיר, חוץ מאותו עוף.

⁷⁵ ולא אמרינן בהו ככולעם כך פולטם, דלגבי דם בעין לא אמרינן כן, שם"ח שם ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

השוחט⁷⁷ ולא יצא דם מבית השחיטה, אין צריך לשחוט הורדין, כיון דלא נתעורר הדם לצאת.

ודוקא לענין לצלותו כולו כאחד מותר⁷⁸, דהאש שואב לכל דם שבכל הורדין וחוטין שבו, אבל למליחה ולקדירה בעי ניתוח אבר אבר בבהמה, והסרת הראש על כל פנים בעוף.

ואם נתבשל כך, יש לאסור בשלא יצא דם, אפילו שחט לורדין.

ח. מחצה על מחצה אינו כרוב ... מדרבנן דלמא לא אתי למעבד פלגא

מה שהתבאר בבהמה⁷⁹ וחיה ברוב שני הסימנים ובעוף רוב סימן אחד דיו בדיעבד, לא שישערו בלב ובאומד הדעת לומר זה לפי האומד הוא הרוב ושמא אינו הרוב, אלא צריך להיות רוב הנראה לעינים⁸⁰, ויש מכשירים⁸¹ כשימדדו אותו וימצאו ויראו שהרוב הוא נשחט, ואם נמצא מיד לאחר שחיטה שהנשחט הוא יותר מחציו אפילו כחוט השערה דיו⁸² ואין להקל אפילו בהפסד מרובה⁸³.

⁷⁷ שמ"ח שם ז

⁷⁸ תבו"ש שם יא

⁷⁹ שו"ע ונו"כ כא א

⁸⁰ וכן מפרשים כל השוחטים ובודקים הפירוש של מהר"י ווייל בשחימות שלו הלשון שכתב וצריך לשחוט הרוב הנראה לעינים אפילו בדיעבד, עכ"ל, היינו דווקא ע"י ראייה ולא ע"י המדידה, אף על גב דבשו"ע ובטור כתב בשם הרשב"א דע"י המדידה מהני אפילו כחוט השערה. והנה השוחטים הבודקים אין להם עסק עם הטור ושו"ע, רק מן השחימות ובודקות של מהר"י ווייל הוא עיקר לימודם, והוא כתב סתם רוב הנראה לעינים ולכן הם מפרשים דלא מהני מדידה, וגם לא מהני מראית הלב שהוא רוב, רק הנראה לעינים. ואם לא אזי הוא טריפה אפילו בהפסד מרובה ודלא כאחרונים שכתבו להקל במקום שיש הפסד מרובה, אבל אין נוהגין כן רק מטריפין הכל אפילו בהפסד מרובה, וק"ל. בית הלל שם וכ"כ בפר"ח

⁸¹ שו"ע שם וצ"ע דבלבוש הביא רוב הנראה לעינים וגם רוב שעל ידי מדידה וז"ל "אלא צריך להיות רוב הנראה לעינים, והוא שימדדו אותו וימצאו ויראו שהרוב הוא נשחט, ואם נמצא שהנשחט הוא יותר מחציו אפילו כחוט השערה דיו" משמע דבעינן שניהם

⁸² נראה אף להגך דסברי דסגי ברוב כל דהו, אם לא בדק הסימנים תיכף בלי הפסק זמן אחר שחיטה, רק המתין רגע רגעים ומצא רק כדי חוט שער. ודאי טריפה, דכל שהוא כי האי יכול לבא בקל על ידי פרכוס, והיא שכיח, ותלינן בדבר המצוי. כרתי ד

⁸³ כ' במ"ז ב מאחר דהרבה פוסקים ס"ל דלא מהני מדידה רק רוב הנראה לעינים יש להחמיר במקום שאין הפסד מרובה ועיין פרי"ח ובה"י שהחמירו אפי' בה"מ וכ"כ האחרונים. אולם ביד יהודה הקצר ג כתב וז"ל "העיקר הוא להתיר כל שרוב הסימן נחתך אפילו רוב מצומצם, וא"צ להיות רוב הנראה לעינים." וכ"כ בדעת תורה וע"י שמ"ח סעיף א' ותב"ש ס"ק ב' שפסק שזה תלוי במנהג המקומות ובמדינות אלו המנהג להחמיר

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ט. חלקו לשנים והן שוין שניהם טמאין לפי שאי אפשר

לצמצם ... תרי רובי בחד מנא לינא

אין לתנור וכירים טהרה בטבילה, כמו שאין לכלי חרס טהרה בטבילה, אלא תנור חרס שנטמא כותתו ונותצו והוא טהור⁸⁴, שנאמר (ויקרא יא פסוק לה) תנור וכירים יתין⁸⁵.

אולם תנור שנטמא⁸⁶ ולא רצה לכתתו כיצד מטהרין אותו חולקו לשלשה חלקים וגורר את הטפילה שעל החרסים עד שנמצא כל חרס מהן עומד על הארץ בלא טיט על גביו, חילקו לשנים אחד גדול ואחד קטן הגדול טמא והקטן טהור, חילקו לשנים בשוה כל אחד מהן טמא לפי שאי אפשר לכוין, אבל טבלא של חרס שיש לה דופן שנחלקה לשנים טהורה, ואם היה אחד גדול ואחד קטן הגדול טמא.

להצריך דוקא רוב גמור הניכר בלא מדידה אבל אם אינו ניכר אף על פי שיש רוב ע"י מדידה ה"ז אסורה ואין לשנות מהמנהג אפי' בהפ"מ ובמקומות שאין המנהג כן יש להקל בהפ"מ אף ברוב שע"י המדידה ומ"מ כל בעל נפש יחוש לדברי המחמירים ולא יאכל ממנה עי"ש ועי' בתורת הובח בהעלה שלמה סי' ז' ס"ק ב' שב' דכיון דהפרי תואר כ' שמצוה לשמוע לדברי הש"ע בזה על כן אף במדינות אלו במקומות שאין המנהג ברור יש להקל בהפ"מ ברוב ע"י מדידה עי"ש

⁸⁴ וכל הכלים נטהרים על – ידי שבירה, ולא רק כלי חרס; וכל הכלים אינם נטמאים – בהיותם שבורים. אולם אין צורך בשבירה גמורה; אלא די, שתתבטל הצורה, המכשירה את הכלי לייעודו – והוא יחדל אפוא להיות כלי. ומבחינה זו, הכל תלוי בייעודו של הכלי.

⁸⁵ ואמר "יותין" ולא אמר ישבר, ללמד שאין צריך לשברן עד שלא ימצא במכתתו חרס לחתות אש מיקוד, אלא יהרסם ולא יבנם לעשות מלאכתם. וללמד עוד שהם מקבלין טומאה אף על פי שמחוברין בארץ. ויתוין אשר בנה, כי ענין נתיצה הריסת בנין, כמו ותתצו הבתים (ישעיה כב ז), ונתין את הבית (להלן יד מה) ש"נתין" מורה בכל מקום על הריסת נכסי דלא נידי. רמב"ן ורש"י הירש עה"ת שם.

⁸⁶ רמב"ם הלכות כלים פרק טז הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

